

[Trkiye, ran'n gvenine sadk kalacak](#)

ran, Trkiye ve Brezilya arasnda imzalanana nkleer yakt takas anlamasna tepki gsteren batl lkelere, Trkiye'den sert uyar geldi

Trkiy Servisi/Aran Agentliyi

Arannews(Türkiye servisi) ran, Türkiye ve Brezilya arasnda imzalanana nükleer yakt takas anlamasna tepki güsteren batl ülkelere, Türkiye'den sert uyar geldi.

Türkiye dileri bakan Ahmed Davutolu Tahran'da imzalanana anlamann batl ülkeler adna yapld ve talepleri yerine getirdiine inandklarn süyledi.

Dileri Bakan Ahmet Davutolu, zenginletirilmis uranyum takas konusunda Bat ile ran arasnda imzalanana anlamann d politikada bir paradigma dünümüne iaret ettiini ve devrim niteliinde olduunu süyledi. Takas anlamasnn Türkiye-Brezilya ikilisinin ran'la imzalad bir anlama olmadnn, bu iki ülkelerin müzakereleri Batl ülkelere adna yürütüp, Batl ülkelere adna imzaladnn altn çizen Davutolu, anlamann Obama yünetiminin benimsemi oldu çok tarafl diplomasi stratejisinin ilk elle tutulur baars olduunu da kaydetti. "Bu metin Baradey yünetimindeki Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu (IAEA)'nın ve birkaç hafta ünce Sayn Babakan'mza konuyla ilgili bir mektup günderen ABD Bakan Sayn Obama'nn taleplerini birebir karlamakta, hatta daha fazlasn salamaktadr." diyen Davutolu, Türkiye'ye yüklenen gürevin ran'n uranyum zenginletirme programn askya almasn salamak olmadn, zaten Türkiye'nin barçilarla uranyum zenginletirme hakknn da evrensel bir hak olarak tandn süyledi.

Takas anlamasnn ran ile Bat ülkelere arasndaki bir anlamazlkta güven arttrc bir ünlem olarak planlandn hatrlatan Davutolu, anlamann hedefine güre deerlendirilmesi gerektiini süyledi. Türkiye'nin Brezilya ile birlikte son 10 aydr yürütü diplomaside amacn takasn gerçektirilmesiyle güvenin salanmas olduunu anlatan Davutolu, üyle konutu: "Dün bu hedef gerçeklemitir. Bütün hedeflerin bir anda ve pakette gerçeklemesini beklemek, o hedeflerin kendisiyle ve o hedefi yürütecek tarafla uyumlu deil. ran'n, uranyum zenginletirme program ile ilgili konular, P5+1 ile ran arasnda yürütülen müzakerelerde ele alnyor. Takas konusu bundan bamszdr. Ama bundan sonra P5+1+2 ekinde bizi ve Brezilya'ya da içine alan bir yaplanma olur da yeni bir müzakere süreci balatlrsa, biz bunda da yer alrz."

Anlamann psikolojik arka plan iyi okunmal

ran'n son otuz yldr bir rehine salverilmesi anlamas hariç Batl ülkelere hiçbir anlama imzalamadn hatrlatan Bakan Davutolu, takas anlamasnn psikolojik anlamnn bu arkaplan güz ününe alnarak tartlmas gerektiini süyledi. Davutolu'na güre takas anlamas hem uluslararası camiann ran'dan istedi ç art hem de ran'n ç güvence talebini karlyor. Anlamaya güre ran elinde bulunan % 3,5 orannda zenginletirilmis 1.200 kg uranyumu hiçbir karlk beklemeden Türkiye'ye teslim edecek. Bu arada Viyana Grubu (ABD, Rusya, Fransa ve IAEA) 120 kg % 20 orannda zenginletirilmis uranyum hazrlayacak ve bir yl içinde bu uranyum da Türkiye üzerinden ran'a teslim edilecek. Viyana Grubu'nun anlamann artlarn yerine getirmemesi durumunda Türkiye, elinde emanet olarak tuttuuu ran uranyumunu iade edecek.

Bakan Davutolu, ran'n Türkiye'ye olan güvenini ortaya koyduunu ve Türkiye'nin de bu güvenin gereini yapacan vurgulad. Uluslararası camiann Türkiye'ye ran'dan çkm olan uranyumun iade edilmemesi yününde herhangi bir bask yapmas durumunda uranyumun hiç vakit kaybetmeden ran'a iade edileceini de süyleyen Davutolu, Türkiye'nin ran'n güvenini istismar etmeyeceini ifade etti. Türkiye'nin anlamann uluslararası kabul gürmesi için de çaba güsterdiini süyleyen Davutolu, kendisinin BM Güvenlik Konseyi üyelerinin dileri bakanlaryla, Babakan Erdoan'n da konseyin daimi üyelerinin devlet bakanlaryla gürümeler yapacan aktard. Anlama metni en ksa zamanda süreci üzetleyen bir Türkiye-Brezilya ortak mektubuyla BM Genel Sekreteri'ne günderilecek ve büyelikte bir BM dokümanna dünütürlmü olacak. Davutolu, Babakan Erdoan'n da ABD Bakan Obama'ya hitaben bir mektup hazrlamakta olduunu süyledi.

Tekelcilie karyz

Takas anlamasnn ran'n uranyum zenginletirmesi programn durdurma gayreti olmadn

söylenen Davutolu, NPT'ye taraf olan ve UAEK denetimi altında barındırılan ama dışarıyla uranyum zenginleştirilen her ülkenin buna hakk olduğunu kaydetti. Davutolu, uranyum zenginleştirilmesinin bazı ülkelerin tekeline alınmasının uranyum zenginleştirme konusunu bir ekonomik silaha dönüştürdüğünü söyledi ve ekledi: "Nükleer enerji en hızlı kalkınmakta olan ve karbon tabanlı enerji kaynakları kısıtlı olan Türkiye gibi ülkelere lazım. Eğer uranyum zenginleştirme bazı ülkelerin tekeline alırsa, herhangi bir devlete uygulamaya kalkırken biz de madur edilirdik. Buna en azından biz de katkı yaparız." Davutolu, İran'ın nükleer programına karşı tepkinin Türkiye'nin bu konuda ne kadar geride kaldığını da ortaya koydu ve enerji bakanının Türkiye'nin nükleer programını hızlandırmak ve mümkün olan en kısa zamanda Türkiye'nin kendi uranyum zenginleştirme kapasitesini edinmesi gerektiğini söyledi.